

ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ – це електронний документ (група електронних документів), що пройшов редакційно-видавниче опрацювання, має вихідні відомості та призначений для розповсюдження в незмінному вигляді, для використання якого потрібні цифрові пристрої.

Згідно з ДСТУ 7157:2010, Е. в. поділяють: *за природою основної інформації* – текстові (символьні), образотворчі (графіка та відео), звукові, програмні та мультимедійні продукти або їх комбінування; *за цільовим призначенням* – офіційні; суспільно-політичні; наук.; наук.-популярні; популярні; виробничо-практичні; навч.; літературно-художні; релігійні; довідкові; видання для дозвілля; рекламні; *за структурою* – одночастинні, багаточастинні, серійні; *за технологією використання* – локальні (тираж ідентичних примірників на окремих носіях – оптичних компакт-дисках CD/DVD-ROM, USB-флеш-накопичувачах тощо), мережеві (доступні в мережах Інтернет/Інтранет) та комбінованого способу подання; *за періодичністю* – неперіодичні, періодичні, продовжувані, поновлювані. За наявності друкованого еквівалента Е. в. поділяють на *електронний аналог друкованого видання*, що відтворює відповідне друковане видання, зберігаючи розташування на сторінці тексту, ілюстрацій, посилань і приміток, та *самостійне електронне видання*, що не має друкованого аналога. У міждержавному ГОСТ 7.83-2001 додатково виокремлюється *комбіноване (інтегроване) видання*, що через можливі додатки доповнює друкований аналог.

Процеси створення та поширення Е. в. пройшли кілька історичних періодів, зокрема, до 1980-х р. комп'ютер використовувався лише для підготовки й редагування паперових публікацій, від кінця 1980-х до середини 1990-х р. переважали видання на оптичних компакт-дисках, від середини 1990-х р. розпочалася публікація в мережі Інтернет копій друкованих видань, від 2000-х р. у мережі активно публікуються електронні видання без наявності їх друкованого аналога.

В освітній діяльності активно застосовуються *Е. в. навч. призначення*, що завдяки використанню цифрових технологій орієнтовані на досягнення таких цілей, як надання навч. відомостей із залученням мультимедійних засобів; здійснення

зворотного зв'язку з користувачем у разі інтерактивної взаємодії; контроль за результатами навчання та просування в навчанні; автоматизація процесів інформ.-метод. забезпечення навч.-виховного процесу й організаційного управління закладом освіти. Прикладами таких Е. в. є електронні, або мультимедійні, підручники.

У науковій сфері Е. в. широко застосовуються завдяки представленню результатів наук. досліджень у вигляді електронних монографій, електронних збірників наук. праць, матеріалів і тез наук. конференцій, електронних документів, препринтів, дисертацій та їх авторефератів, електронних словників, енциклопедій, наук. довідників та покажчиків. Публікування вказаних матеріалів здійснюється за допомогою депонування в електронних бібліотеках, наприклад, в «Електронній бібліотеці НАПН України» (URL: <http://lib.iitta.gov.ua>), інституційних веб-сайтах або електронних архівах.

Сучасною тенденцією є започаткування наук. установами та ЗВО суто електронних наук. журналів, прикладом якого є електронне наук. видання «Інформаційні технології і засоби навчання» (URL: <https://journal.iitta.gov.ua>). Підтримку таких видань можна реалізувати за допомогою сучасних програмних платформ, зокрема Open Journal Systems (URL: <https://pkp.sfu.ca/ojs/>).

Лит.: 1. ДСТУ 7157:2010 «Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості», 2010. 2. Антоненко І., Баркова О. Електронні ресурси як об'єкт каталогізації: історія питання, термінологія, форматне забезпечення // БВ. 2004. 3. Лупаренко Л. А. Електронні відкриті журнальні системи в науково-педагогічних дослідженнях: навч.-метод. посіб. / за наук. ред. проф. О. М. Спіріна. Київ, 2019.

О. М. Спірін, Л. А. Лупаренко